

Místo a datum: Praha: 12.4.2022
Naše značka: 2022/IPC-725

Žádost o aktivní přístup Ministerstva životního prostředí - Agenda potřebných změn legislativy v oblasti lepšího využívání kompostů a kalů z čistíren odpadních vod

Vážená paní ministryně,

dne 29.3.2022 proběhl odborný seminář k problematice využívání kalů z čistíren odpadních vod organizovaný Českou asociací odpadového hospodářství a ZERA, a.s. – zemědělskou ekologickou regionální agenturou. Na semináři proběhla odborná diskuze přítomných zástupců **Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství, Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, SOVAK ČR – Sdružení oboru vodovodů a kanalizací, České zemědělské univerzity, Agentury ZERA a České asociace odpadového hospodářství.**

Oblast nakládání s kaly z čistíren odpadních vod je velmi důležitou agendou jak pro obce a města, jakožto významné producenty těchto odpadů, tak pro oblast zemědělství a kvalitu půd v České republice. Kaly z čistíren odpadních vod mohou být podstatným zdrojem organické hmoty, které má půda v České republice zásadní a dlouhodobý nedostatek. Rozumné nakládání s kaly z čistíren odpadních vod je také důležitou součástí vhodného naplňování cílů balíčku směrnic Evropské unie k oběhovému hospodářství. Důležitý pozitivní potenciál kalů pro zemědělskou půdu může být v současné době také s ohledem na vážný nedostatek průmyslových hnojiv a jejich extrémní cenu.

Proběhlý odborný seminář a diskuze přítomných dotčených subjektů přinesla poměrně zásadní body k dalšímu řešení. Vzhledem k tomu, že oblast nakládání s kaly z čistíren odpadních vod, je z podstatné části v gesci resortu Ministerstva životního prostředí a vzhledem k tomu, že některé identifikované body, jsou zcela zásadní a mají i značný aspekt časové tísně, shodli se účastníci této odborné akce, že je nutné seznámit Vás s aktuální situací a požádat Vás o iniciaci potřebného řešení.

Níže uvádíme podstatné body, které byly v rámci odborné diskuze identifikovány jako klíčové k brzkému řešení:

1) ČR potřebuje koncepci nakládání s kaly z čistíren odpadních vod

- Koncepce by měla reflektovat vznikající množství kalů z čistíren odpadních vod v ČR a reálný předpokládaný vývoj produkce v dalších letech.
- Koncepce by měla obsahovat způsoby nakládání s kaly z ČOV, které jsou pro stát žádoucí s ohledem na další synergie s tímto související. Stát by měl definovat, zda a v jakém množství bude chtít v budoucnu využívat kaly na zemědělské půdě (přímo, a nebo prostřednictvím kompostů), případně v jakém množství je bude chtít odstraňovat energeticky.

- Kaly by měly být zavedeny jako prokazatelně benefiční materiál do protierozních opatření státu. Půdní eroze a zásadní nedostatek organické hmoty v půdě jsou velmi vážnými problémy kvality půd v ČR (*např. Strategický plán SZP 2021 – GAEC 5,6*).
- 2) **Studie státního dozorového orgánu prokázala, že přísné požadavky MŽP na hygienizaci kalů z ČOV nejsou relevantní a neúměrně ztěžují možnosti reálného využívání kalů** - Dle nejnovější státem zpracované odborné studie (*č.j.: UKZUZ 002708/2022, č. 25785/2020-MZe-18145*), není relevantní požadavek na přísné mikrobiologické limity a na přísnou cestu povinné hygienizace kalů tak, jak jej zavedla kalová vyhláška MŽP a jak by měl, dle aktuální vyhlášky č. 273/2021 Sb., začít platit s účinností od 1.1.2023. Studie Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, tedy příslušného státního kontrolního a dozorového orgánu, prokázala, že dříve v teoretické rovině zmiňované obavy z rizik nehygienizovaných kalů, které byly důvodem zavedení přísných požadavků na hygienizaci kalů, nejsou z odborného hlediska na místě a naopak významně komplikují možnosti reálného využití kalů. Účastníci odborného semináře se shodli na tom, že s tímto novým faktem zajištěným ze strany dozorového orgánu státu a s ohledem na neexistenci objektivních důvodů pro aktuální legislativní nastavení, je nutné co nejdříve upravit neopodstatněný požadavek vyhlášky. Vyhláška tímto zbytečně zásadním způsobem navyšuje náklady obcí a měst a dalších dotčených subjektů, na nakládání s kaly z čistíren odpadních vod. **Řada obcí a dalších provozovatelů navíc není schopna výrazně přísné požadavky vyhlášky MŽP naplnit k termínu 1.1.2023 (jak požaduje současná vyhláška).** Toto na jednání zcela jednoznačně potvrdil i přítomný ředitel SOVAK ČR, Ing. Vilém Žák. V tomto směru bude třeba najít z pozice státu řešení ve velmi krátké době.
 - 3) **Legislativa by měla nově definovat možné využití kalů z ČOV, jejichž obsah rizikových prvků odpovídá požadavkům hodnotám geologického prostředí v dané lokalitě.** Typickým příkladem jsou regiony s vyššími obsahy např. As prokazatelně původu geologického. Z odborného hlediska není důvod bránit využívání kalů z ČOV v těchto oblastech, pokud obsahují stejný prvek v hodnotách odpovídajících geologickému pozadí.
 - 4) Zúčastnění odborníci se shodli na tom, že **dotčené resorty by měly co nejdříve finálně odsouhlasit již připravená tzv. Ekoschématá (Strategický plán SZP 2021, GAEC 5,6) pro využití kalů a kompostů na zemědělské půdě** a pro systémovou motivaci zemědělců k jejich dlouhodobému využívání a navracení organické hmoty do půdy touto cestou (zpracováno v rámci resortu Ministerstva zemědělství). Tyto motivační nástroje je nutné uvést co nejdříve do praxe.
 - 5) V praxi činí **velký problém v aplikaci kalů na zemědělskou půdu nutnost zajištění vodohospodářsky zabezpečených ploch, pro uskladnění kalů z ČOV před použitím na zemědělské půdě.** Je třeba lépe a praktičtěji definovat místa, kde by kaly mohly být soustředěny, před jejich možnou aplikací na půdu. K dané věci již MŽP vydalo rozumné výkladové stanovisko (*ze dne 8. října 2018, s názvem - Sdělení odboru odpadů k povaze míst k dočasnému uložení kalů*), které šlo vstříc možnostem využití např. silážních jam, které prokáží zkoušky těsnosti, apod. Toto řešení však narazilo na nevěli stavebních úřadů. Dle stávající legislativy musí být vhodné plochy stavebním úřadem zkolaudovány a následně musí být provedena změna užívání na odpadářské zařízení - na sklady kalů před použitím, což je pro řadu zemědělců neakceptovatelně složité. Jde o to, že jsou kaly i před aplikací na půdu stále zařazeny jako odpad. **Řešením může být definování ukončení odpadového režimu pro kaly z ČOV formou podmínek ve vyhlášce č. 273/2021 Sb.** Ve chvíli, kdy by kaly splnily podmínky pro ukončení odpadového režimu (např. provedené rozbory a splnění podmínek schváleného Programu využití kalů), nevztahovaly by se na ně povinnosti vodohospodářsky

zabezpečené plochy a mohly by být dočasně soustředovány před aplikací na půdu, podobně jako statková hnojiva.

Vážená paní ministryně, tímto dopisem bychom Vás chtěli požádat o zajištění operativního řešení ve shora uvedených problémových bodech. Tyto body byly dotčenými odborníky na danou oblast definovány ve shodě a z řady pohledů jako body podstatné k zajištění potřebného vyššího využití kalů z čistíren odpadních vod. A to v souladu s cíli balíčku oběhového hospodářství Evropské unie a zároveň se strategickými potřebami České republiky ve vztahu ke zlepšení kvality půd a snížení rizika již probíhající vážné eroze našich půd.

My níže podepsaní a naše organizace, jsou Vám samozřejmě k dispozici pro potřebná odborná jednání, kde bychom měli co nejdříve najít konkrétní cestu k naplnění definovaných trvajících problémových agend.

S úctou.

Ing. Petr Havelka

výkonný ředitel ČAOH

Ing. Vilém Žák

ředitel a člen představenstva SOVAK ČR

Ing. Květuše Hejátková

ředitelka ZERA, z.s.

Adresát

Vážená paní

Ing. Bc. Anna Hubáčková, ministryně životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí

Vršovická 65, Praha 10, *zasláno datovou schránkou*